МОТИВИ

към проект на Наредба за изменение и допълнение на Наредба № 1 от 2007 г. за водене, съхраняване и достъп до търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел

1. Причини, които налагат приемането на Наредбата

Наредба № 1 от 2007 г. за воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (обн, ДВ, бр. 18 от 2007 г.) (Наредба № 1 от 2007 г.) е издадена от министъра на правосъдието на основание чл. 31 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЗТРРЮЛНЦ). Наредбата урежда воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, включително правилата за заявяване на прекратяването чрез ликвидация и преобразуването на търговски дружества съгласно Търговския закон.

1.1. Необходимост от създаване на условия за вписване на бързо производство по ликвидация, съгласно чл. 274а ТЗ

Със Закона за изменение и допълнение на Търговския закон (ЗИД ТЗ), приет от Народното събрание на 18 септември 2024 г. и обнародван в „Държавен вестник“, бр. 82 от 2024 г. беше създадена правна рамка на бързо производство по ликвидация съгласно чл. 274а в глава седемнадесета „Ликвидация“ на Търговския закон (ТЗ) и свързани с него промени в ЗТРРЮЛНЦ, Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) и Кодекса за социално осигуряване (КСО). Възможността за провеждане на бързо производство по ликвидация е съобразена с изискванията на Плана за възстановяване и устойчивост, Етап 254 по Реформа „Разрастване България“. Законодателните промени създават условия за провеждане на производството по ликвидация в кратки срокове и „обслужване на едно гише“ чрез Агенцията по вписванията.

Съгласно чл. 274а, ал. 1 ТЗ „Бързо производство по ликвидация“, систематично включен в глава седемнадесета „Ликвидация“ на ТЗ, бързото производство по ликвидация ще бъде приложимо за дружество, което отговаря на определени условия: не е осъществявало дейност или е прекратило осъществяваната дейност преди повече от 12 месеца; не е наемало работници и служители или е прекратило трудовите правоотношения с тях преди повече от 12 месеца; не е имало регистрация по Закона за данък върху добавената стойност или е прекратило регистрацията си преди повече от 12 месеца; няма непогасени задължения към държавата и общините; няма неприключило производство по установяване на данъчни задължения и задължения за задължителни осигурителни вноски, по което страна е Националната агенция за приходите; не е ответна страна в съдебно производство, длъжник в изпълнително или заповедно производство или срещу него не е започнало изпълнение по реда на Закона за особените залози или Закона за договорите за финансово обезпечение и за приключващото нетиране. Ликвидаторите представят декларация за обстоятелствата по чл. 274а, ал. 1 при подаване на заявление за прекратяване на дейността и ликвидация. В чл. 19, ал. 5 ЗТРЮЛНЦ е предвидено, че длъжностното лице по регистрацията се произнася по заявленията за вписване на прекратяване на дейността при условията и по реда на чл. 274а, ал. 1, т. 1 - 5 от Търговския закон след получаване по служебен път на информацията по чл. 77б, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс. Съгласно чл. 21, т. 9 ЗТРРЮЛНЦ предпоставките по чл. 274а, ал. 1, т. 1 - 5 ТЗ се установяват от информацията по чл. 77б, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс.

Необходимо е да бъдат създадени условия за прилагане на посочените законови разпоредби, като за целта бъдат внесени изменения и допълнения в Наредба № 1 от 2007 г. относно правилата за заявяване на бързо производство по ликвидация, включително

съдържанието на заявлението и приложенията към него, информацията в съответните полета в структурата на ТРРЮЛНЦ, правилата за подаване и разглеждане на заявлението в регистърното производство.

1.2. Необходимост от създаване на условия за вписване на преобразуванията по раздел V „Преобразуване с участие на дружества от държавите членки“ и раздел VI „Преобразуване в дружество от друга държава членка“ ТЗ

Със ЗИД ТЗ, приет от Народното събрание на 18 септември 2024 г. и обнародван в „Държавен вестник“, бр. 82 от 2024 г., в глава шестнадесета, раздел V „Преобразуване с участие на дружества от държавите членки“ и раздел VI „Преобразуване в дружество от друга държава членка“ от ТЗ бяха въведени съществени изменения и допълнения относно презграничните преобразувания с участието на дружества от държавите членки, чрез които се осигурява транспониране на Директива 2019/2121 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 във връзка с презграничните преобразувания, сливания и разделяния (ОВ, L 321/1 от 12 декември 2019 г.). Законът урежда нови форми на преобразуване - разделяне, отделяне и отделяне на еднолично дружество. Допълнена е уредбата на преобразуването чрез вливане и сливане с участие на дружества от държавите членки. Въведена е също уредба на преобразуване, при която дружество от една държава членка се преобразува в дружество от друга държава („преместване на седалището“). В тази връзка ЗИД ТЗ предвиди основните правила за издаване на удостоверение за законосъобразност на преобразуване, когато капиталово дружество със седалище в Република България (преобразуващо се дружество) променя своето седалище и приема правната форма на дружество, създадено в съответствие със законодателството на друга държава членка. Съгласно новата разпоредба на § 1ж от допълнителните разпоредби на ТЗ „държава членка“ по смисъла на ТЗ е държава - членка на Европейския съюз, или друга държава - страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство.

1.3. Необходимост от усъвършенстване на уредбата във връзка със заличаване на вписаните действителни собственици

Установена е необходимост от прецизиране на информацията, която се вписва в ТРРЮЛНЦ в раздел „Действителни собственици“ по повод на заличаване на всички вписани обстоятелства по чл. 63, ал. 1 и 4 от Закона за мерките срещу изпирането на пари (ЗМИП) или чл. 6, ал. 3 от Закона за икономическите и финансовите отношения с дружествата, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим (ЗИФОДРЮПДРКЛТДС), контролираните от тях лица и техните действителни собственици. Липсата на възможност за заличаване на обстоятелствата е пречка за вписване на заявяването на заличаване на вписаните обстоятелства в раздела за действителните собственици с оглед отпадане на задължението за вписване в нормативно предвидените случаи в ЗМИП и ЗИФОДРЮПДРКЛТДС.

2. Предложени изменения и допълнения в Наредба № 1 от 2007 г.

2.1. Относно бързото производство по ликвидация

Създават се правила, които осигуряват „обслужване на едно гише“ чрез Агенцията по вписванията. С допълнения в чл. 8а и създаване на чл. 8б и 8в в Наредба № 1 от 2007 г. се предвижда възможност за обмен на информация с Националната агенция по приходите, Националния осигурителен институт и други институции във връзка с преобразуванията на търговски дружества по глава шестнадесета, раздел V и VI от ТЗ и бързото производство по ликвидация. Съгласно новото правило на чл. 91, ал. 6 от Наредбата, в регистърното производство предпоставките по чл. 274а, ал. 1, т. 1 - 5 от ТЗ се установяват от длъжностните лица по регистрацията от информацията по чл. 77б, ал. 2 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, получена по служебен път от Националната агенция по приходите.

Допълнена е информацията в част „Вписани обстоятелства“ по партидата, която е структурирана в полета. Чрез новата разпоредба на ал. 45 в чл. 67 в Наредбата се

създава поле № 501а –„Бързо производство по ликвидация“, в което се отразява ликвидация при условията и по реда на чл. 274а от ТЗ.

В чл. 49 от Наредбата като необходим документ към заявлението за вписване е въведена декларацията по чл. 274а, ал. 3 от ТЗ при взето решение за провеждане на бързо производство по ликвидация. Уредено е още, че заявлението по чл. 5, ал. 10 от Кодекса за социално осигуряване до съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт се подава чрез Агенцията по вписванията при заявяване на ликвидация при условията и по реда на чл. 274а от ТЗ.

Предлага се и съответно изменение и допълнение на заявлението за вписване на обстоятелства относно прекратяване и ликвидация – приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № Б6.

За реализиране на обезпечителната мярка, въведена с чл. 273, ал. 3 от ЗИД ТЗ, в поле № 505 от Наредбата се предвижда функционалност „Забрана за заличаване на юридическо лице“ наред със съществуващите функционалности за спиране или прекратяване на производството по ликвидация, които се извършват в автоматичен режим въз основа на акт на съда.

2.2. Относно преобразуванията с участие на дружества от държавите членки

Друга част от предложените изменения и допълнения на Наредба № 1 от 2007 г. се отнасят до вписванията на преобразуване чрез сливане и вливане на търговски дружества с участие на дружества от други държави членки, на преобразуване чрез разделяне и отделяне, както и на преобразуване в дружество от друга държава членка (чрез преместване на седалището).

В чл. 56в от Наредбата се предвижда промяна на заявлението за вписване в регистъра на обстоятелства относно вливане и сливане с участието на дружества от държави членки съгласно приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № В 2-4.

Съгласно разпоредбите от новия раздел XVIII „в“ „Заявление за вписване на обстоятелства относно преобразуване чрез разделяне и отделяне с участие на дружества от държавите членки“ от Наредбата, когато преобразуващото се дружество е със седалище в Република България, обстоятелствата относно разделяне, отделяне и отделяне на еднолично дружество ще се заявяват със заявление съгласно приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № В 2-7. Заявлението за вписване се подава от управителния орган на преобразуващото се дружество едновременно с искане за издаване на удостоверение по чл. 265л, ал. 1 ТЗ.

Вписването в регистъра на новоучреденото дружество в резултат от разделяне, отделяне или отделяне на еднолично дружество ще се заявява със заявление съгласно приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № В 2-8 за вписване на обстоятелства относно разделяне и отделяне с участие на дружества от държавите членки, когато преобразуващото се дружество е със седалище извън Република България.

Когато новоучреденото дружество е със седалище в Република България, към заявлението по образец № В 2-7 или заявлението по образец № В 2-8 се прилага и заявление съгласно приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № А4 – А6, според вида на новоучреденото дружество.

Вписването на обстоятелствата относно преобразуване в дружество от друга държава членка (преместване на седалището) по чл. 265т и сл. ТЗ, когато преобразуваното дружество е със седалище в Република България, ще се заявява със заявление съгласно приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № В 2-9 заедно със съответното заявление съгласно приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № А 4 – А 6, според вида на преобразуваното дружество.

Оповестяването на актовете относно преобразуване с участие на дружества от държавите членки, преместване на седалището и учредяване чрез преобразуване на европейско дружество и европейско кооперативно дружество ще се извършва с ново заявление съгласно приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № Г 4.

Предвиждат се изменения в съществуващото заявление съгласно приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № Е 1 за издаване на удостоверения за законосъобразност преди преобразуване с участие на дружества от държавите членки и в случаите на разделяне, отделяне, отделяне на еднолично дружество и преместване на седалището.

В разпоредбите на чл. 56д, чл. 56з, ал 2, чл. 56и, ал. 2 и чл. 56л и 63б, 63в, 63г от Наредбата са актуализирани и допълнени документите, които следва да бъдат приложени към съответното заявление за удостоверяване валидното възникване на заявените за вписване обстоятелства, респективно приемането на заявените за обявяване актове или издаване на удостоверение за законосъобразност, в случаите, когато това е предвидено в закона.

За вписването на обстоятелствата относно преобразуването на търговски дружества с участие на дружества от други държави членки и преместване на седалището се предвижда допълнение на чл. 67, ал. 54 от Наредбата. В част „Вписани обстоятелства“ от партидата, която се структурира в полета, се създават полета № 703а „Правоприемници при преобразуване по реда на раздел V и раздел VI от глава шестнадесета на ТЗ и поле № 707 „Дата на преобразуването“, в което се вписва датата, от която преобразуването поражда действие, и която информационната система попълва в автоматичен режим или се вписва въз основа на уведомление, получено чрез системата за взаимно свързване на регистрите.

Допълнена е правната уредба на вливането и сливането с участие на дружества от държавите членки, както и обменът на информация между регистрите, осъществявана посредством системата за взаимно свързване на регистрите (БРИС) и Европейската централната платформа (ЕЦП), изградена и администрирана от Европейската комисия. Уредено е на подзаконово ниво регистърното производство и взаимодействието на регистъра при вписването на преобразуване с участието на дружества от държавите членки с останалите търговски/централни или дружествени регистри, посредством БРИС и ЕЦП. Предложените изменения на Наредбата са съобразени с изискванията на Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1042 от 18 юни 2021 година за определяне на правила за прилагането на Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на техническите спецификации и процедури за системата за взаимно свързване на регистрите и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2244 на Комисията. Чрез изменението на чл. 94д от Наредбата се регламентират дължимите действия на длъжностното лице по регистрацията в регистърното производство по издаване на удостоверение за законосъобразност и вписване на обстоятелствата относно вливане и сливане, включително и въз основа на получените чрез БРИС уведомления. С новите разпоредби на чл. 94е от Наредбата се урежда регистърното производство в случаите на разделяне, отделяне или отделяне на еднолично дружество, когато преобразуващото се дружество е със седалище в или извън Република България. Регламентирано е предаването и приемането на издадения сертификат за законосъобразност на преобразуването и съобщенията относно регистрацията на преобразуваните дружества, със съдържанието, предвидено в регламента за изпълнение (ЕС) 2021/1042. Регистърното производство при преобразуването в дружество от друга държава членка е регламентирано в чл. 94ж от Наредбата.

В чл. 94з от Наредбата се въвежда подзаконова уредба на процедурата по чл. 265л и чл. 265ш от ТЗ относно получаване на становище от друг държавен орган преди издаването на удостоверение за законосъобразност на преобразуването, когато закон предвижда провеждане на такава процедура по съгласуване. В тези случаи при разглеждане на заявлението за издаване на удостоверение за законосъобразност по чл. 265л и чл. 265ш от ТЗ се предвижда длъжностното лице по регистрацията да изпраща искане за становище до съответния компетентен орган и публично да оповести започването на процедурата, като определи и съответните срокове за приключването ѝ. В зависимост от полученото становище и изпълнението на останалите законови

предпоставки длъжностното лице по регистрацията издава или отказва издаването на съответното удостоверение за законосъобразност на преобразуването.

2.3. Относно заличаването на вписани действителни собственици

С цел синхронизиране на нормативната уредба и изградените функционалности на Информационна система на ТРРЮЛНЦ в частта относно вписване на обстоятелства в раздел „Действителни собственици“, в чл. 67, ал. 50 от Наредбата се добавя описание на поле 551, което се отнася до заличаване на всички вписани обстоятелства по чл. 63, ал. 1 и 4 от Закона за мерките срещу изпирането на пари или чл. 6, ал. 3 от Закона за икономическите и финансовите отношения с дружествата, регистрирани в юрисдикции с преференциален данъчен режим, контролираните от тях лица и техните действителни собственици. В съответствие с тези промени, в чл. 67, ал. 52 от Наредбата се променя номерацията на полето, в което се отбелязва наличието на уведомление за несъответствие по чл. 63а от Закона за мерките срещу изпирането на пари – същото става 551а. Предложените изменения са в съответствие с изградената структура на Информационна система на ТРРЮЛНЦ в частта относно вписване на обстоятелства в раздел „Действителни собственици“. В допълнение се предлага и изменение на заявлението за вписване обстоятелства относно действителни собственици – приложение към чл. 6, ал. 1 по образец № Б 7.

3. Цели на предлаганите промени в Наредбата

3.1. Създаване на облекчени условия за прекратяване на дейността на предприятията в Република България.

3.2. Създаване на условия за ефективно преобразуване на капиталовите търговски дружества със седалище в Република България в сливане, вливане, разделяне и отделяне с участие на дружества от държавите членки на Европейския съюз, както и чрез преобразуване в дружество от друга държава членка.

4. Очаквани резултати от прилагането на Наредбата

4.1. Намаляване на броя на вписаните дружества, които са прекратили дейността си, но не са започнали производство по ликвидация.

4.2. Увеличаване на броя на вписаните преобразувания в ТРРЮЛНЦ с участие на дружества от държавите членки на Европейския съюз и преобразувания в дружество от друга държава членка (преместване на седалището).

5. Финансови и други средства, необходими за прилагането на новата уредба

Предложеният проект на нормативен акт няма да окаже финансово въздействие върху държавния бюджет. За прилагането на новата правна уредба няма да бъдат необходими допълнителни разходи/трансфери/други плащания, които да бъдат одобрени по бюджета на Министерството на правосъдието.

6. Други

Проектът на наредба съдържа разпоредби, чрез които се осигурява прилагане на норми на правото на Европейския съюз, както следва:

- Директива 2019/2121 на Европейския парламент и на Съвета от 27 ноември 2019 година за изменение на Директива (ЕС) 2017/1132 във връзка с презграничните преобразувания, сливания и разделяния (ОВ, L 321/1 от 12 декември 2019 г.);

- Регламент за изпълнение (ЕС) 2021/1042 от 18 юни 2021 година за определяне на правила за прилагането на Директива (ЕС) 2017/1132 на Европейския парламент и на Съвета по отношение на техническите спецификации и процедури за системата за взаимно свързване на регистрите и за отмяна на Регламент за изпълнение (ЕС) 2020/2244 на Комисията.

Проектът не съдържа разпоредби, свързани с въвеждане на регулаторни режими.

На основание 26, ал. 3 и 4 от Закона за нормативните актове проектът на Наредба № 1 от 2007 г. за воденето, съхраняването и достъпа до търговския регистър и до регистъра на юридическите лица с нестопанска цел следва да бъде публикуван на интернет страницата на Министерството на правосъдието и на Портала за обществени консултации, като на заинтересованите лица се предостави 30-дневен срок за предложения и становища.

В съответствие с чл. 7з, ал. 1 от Закона за електронното управление, проектът на нормативния акт следва да бъде изпратен за предварително съгласуване с министъра на електронното управление.